

STANOVISKO

hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu mesta Šaľa, rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šaľa na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

p r e d k l a d á m

Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta Šaľa, rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šaľa na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026 (ďalej len odborné stanovisko).

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Odborné stanovisko bolo spracované na základe predloženého Návrhu rozpočtu mesta Šaľa, rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šaľa na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026 (ďalej len návrh rozpočtu), ktorý bol spracovaný v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.. V návrhu rozpočtu sú uvedené údaje o skutočnom plnení rozpočtu mesta za predchádzajúce dva roky, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a rozpočet na tri nasledujúce roky v súlade s Čl. 9 ods.1 zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

Legislatívnym východiskom zostavenia návrhu rozpočtu je zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len ZRPÚS). Podľa § 4 ZRPÚS je rozpočet mesta základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi pri financovaní úloh a funkcií. Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s § 14 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a v súlade s ustanovením § 9 zákona č. 583/2004 Z.z. o ZRPÚS.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj príslušné ustanovenia zákonov, a to:

- Ústavný zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti,
- zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- nariadenie vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- zákon č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
- Interný predpis Rozpočtové pravidlá mesta Šaľa.

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta Šaľa, najmä VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Návrh rozpočtu bol v zákonom stanovenej lehote zverejnený na úradnej tabuli mesta Šaľa a na webovej stránke mesta Šaľa dňa 06.12.2023, t.j. 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p.

2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Metodickým usmernením MF SR č. MF/14454/2022-36, ktorým sa ustanovuje ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy a vyhláškou Štatistického úradu č. 257/2014, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy.

B. TVORBA A ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu, ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta, v ktorom sú v rámci jeho pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov mesta, je zostavený ako viacročný programový rozpočet na roky 2024 - 2026 v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z.z. o ZRPÚS. Rozpočet na rozpočtový rok 2024 je po schválení mestským zastupiteľstvom záväzný a rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné. Viacročný rozpočet na rok 2025 a 2026 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet na príslušný rozpočtový rok.

Podľa § 4 zákona č. 583/2004 Z.z. o ZRPÚS rozpočet mesta vyjadruje samostatnosť hospodárenia mesta. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám, podnikateľom pôsobiacim na území mesta, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území, vyplývajúce zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov a nariadení mesta. Súčasťou rozpočtu mesta sú rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií (základné školy, materské školy, centrum voľného času, základná umelecká škola a Domov dôchodcov Šaľa) a príspevok príspevkovej organizácie zriadenej mestom (Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa).

Predložený návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s § 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o ZRPÚS v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie v súlade s platnou rozpočtovou klasifikáciou. Navrhované výdavky rozpočtu mesta sú alokované do 15 programov, ktoré sú členené na podprogramy a prvky, slúžiace k plneniu zámeru jednotlivých programov, v ktorých sú stanovené ciele na rozpočtové roky 2024 - 2026.

C. CELKOVÁ BILANCIA ROZPOČTU

Ústavný zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti určuje pravidlá rozpočtovej zodpovednosti vo vzťahu k dosiahnutému stavu dlhu verejnej správy k podielu na HDP. Dlh verejnej správy ku koncu roka 2022 dosiahol hodnotu 57,80 % HDP.

1. Východiská tvorby rozpočtu

Východiská pre zostavenie návrhu rozpočtu na rok 2024 vychádzajú z vývoja príjmov a výdavkov v predchádzajúcom období, z monitoringu vývoja rozpočtu a z očakávaného plnenia rozpočtu k 31.12.2023. Ďalšími dôležitými parametrami pre zostavenie návrhu rozpočtu je úverová zaťaženosť mesta, ktorá je odhadovaná k 31.12.2023 na úrovni 41,14% skutočných bežných príjmov rozpočtového roka 2022. Ďalej sú to priority a rozpracovanosť investičných aktivít, ako aj záväzky mesta z dodávateľsko - odberateľských vzťahov.

V nasledovnom tabuľkovom prehľade uvádzame východiská zostavenia návrhu rozpočtu na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026.

Rozpočtové roky	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Skutočnosť 2022	Rozpočet 2023 po II. úprave	Očakávaná skutočnosť 2023	Návrh rozpočtu 2024
Bežné príjmy	19 857 626,24	20 389 361,00	22 156 124,28	26 296 078,00	26 246 640,00	27 305 660,00
Bežné výdavky	18 755 657,26	19 076 711,00	21 624 169,17	25 786 779,00	25 525 070,00	26 948 365,00
Rozdiel	1 101 968,98	1 312 650,00	531 955,11	509 299,00	721 570,00	357 295,00
Kapitálové príjmy	1 484 298,25	844 959,00	536 086,52	5 362 872,00	5 355 850,00	8 499 000,00
Kapitálové výdavky	940 071,16	2 465 491,00	3 600 923,27	9 650 503,00	9 655 750,00	5 538 000,00
Rozdiel	544 227,09	-1 620 532,00	-3 064 836,75	-4 287 631,00	-4 299 900,00	2 961 000,00
Príjmové fin. operácie	1 474 669,23	2 210 581,00	4 281 692,77	8 442 232,00	7 242 230,00	1 364 150,00
Výdavkové fin. oper.	226 299,06	212 560,00	993 541,50	3 163 900,00	3 163 900,00	4 682 445,00
Rozdiel	1 248 370,17	1 998 021,00	3 288 151,27	5 278 332,00	4 078 330,00	-3 318 295,00
Príjmy spolu	22 816 593,72	23 444 901,00	26 973 903,57	40 101 182,00	38 844 720,00	37 168 810,00
Výdavky spolu	19 922 027,48	21 754 762,00	26 218 633,94	38 601 182,00	38 344 720,00	37 168 810,00
Rozdiel	2 894 566,24	1 690 139,00	755 269,63	1 500 000,00	500 000,00	0,00

(údaje sú uvedené v EUR)

Na základe prechodného ustanovenia podľa § 21a zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy s účinnosťou od 21. decembra 2022 do 31.12.2023 bolo možné pri zostavovaní návrhu rozpočtu vykonávať také zmeny rozpočtu, ktorými sa nezabezpečí vyrovnanosť bežného rozpočtu. Pri tvorbe návrhu rozpočtu na roky 2024 – 2026 a dodržaní zákonných ustanovení pri jeho čerpaní v roku 2024, upozorňujem na končiacie sa obdobie prechodného ustanovenia zákona č. 583/2004 Z. z. o ZRÚPS.

Z predloženého návrhu rozpočtu na rok 2024 je zrejmé, že mesto Šaľa zostavilo návrh rozpočtu vrátane finančných operácií v súlade s § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o ZRPÚS ako **vyrovnaný** v celkovej výške **37 168 810,00 EUR**. Návrh rozpočtu na rok 2024 v porovnaní s očakávanou skutočnosťou roku 2023 predpokladá pokles celkových príjmov o 1 675 910,00 EUR, t.j. o 4,51 %, čo spôsobilo, že výdavky sú upravené tak, aby bola zachovaná vyrovnanosť rozpočtu. **Bežný rozpočet** je zostavený ako **prebytkový** vo výške **357 295,00 EUR**. **Kapitálový rozpočet** je navrhovaný ako **prebytkový** vo výške **2 961 000,00 EUR**, **finančné operácie** sú rozpočtované ako **schodkové** vo výške **3 318 295,00 EUR** a zahŕňajú splatenie preklenovacieho úveru vo výške 3 700 000,00 EUR prijatého na financovanie investičných akcií z dôvodu krytia úhrad výdavkov z projektov EÚ, u ktorých dôjde k refundácii až v roku 2024.

V predložennom návrhu rozpočtu na rok 2024 sú uvedené aj rozpracované, už schválené investičné aktivity a priority mesta v celkovej výške **5 538 000,00 EUR**, ktoré budú v prevažnej miere, financované z kapitálových grantov vo výške 3 969 000,00 EUR. Ďalšie zdroje financovania navrhuje mesto použiť z úverových zdrojov vo výške 140 000,00 EUR, z predpokladaného prebytku rozpočtového roka 2023 sumu 483 000,00 EUR a z bežných príjmov suma 10 000,00 EUR. Investičné aktivity a priority mesta, uvedené v podrobnom prehľade návrhu rozpočtu v tabuľke č. 4 Investície, zahŕňajú najmä projekt revitalizácie lesoparku v celkovej výške 730 000,00 EUR, projekt cezhraničnej spolupráce v celkovej výške 924 000,00 EUR zameraný na zadržiavanie vody v artézskych studniach vrátane revitalizácie okolitého priestoru a najväčšiu plánovanú investíciu vo výške 2 542 000,00 EUR na vybudovanie vnútramestskej cyklotrasy.

V súlade s § 10 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z.z. o ZRPÚS je mesto povinné prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, vyplývajúcich z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Upozorňujem na fakt, že vo výdavkovej časti v návrhu **bežného**

rozpočtu na rok 2024 vo výške **26 948 365,00 EUR** boli skutočné výdavky škrtané na minimálnu úroveň (pr. na položke mzdy, z výdavkov poskytnutých na originálne kompetencie v programe vzdelávanie, výdavky na sociálne služby a iné) tak, aby bola **zabezpečená vyrovnanosť celkového rozpočtu**. Upozorňujem, že v priebehu roka 2024 bude potrebné ich dofinancovanie. Ďalej konštatujem, že navrhovaný rozpočet bol tvorený a je predkladaný v čase zložitej ekonomickej situácie v národnom hospodárstve plnom neistoty a neustále sa meniacich ekonomických prognóz a navrhovaných reforiem. Je potrebné spomenúť skutočnosť, že v uvedenom období ešte nebol schválený rozpočet štátu a výška príjmov z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, t.j. podielových daní bola stanovená iba na základe programového vyhlásenia vlády a prognóz Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.

2. Bežný rozpočet

a) Rozpočet bežných príjmov

Bežné príjmy rozpočtu na rok 2024 sú navrhnuté vo výške **27 305 660,00 EUR**, čo je o 1 059 020,00 EUR viac oproti očakávanej skutočnosti roku 2023, z čoho najvýznamnejšiu zložku tvoria **daňové príjmy** vo výške **13 572 000,00 EUR**, t. j. 49,7 % z celkových bežných príjmov. Návrh rozpočtu na rok 2024 predpokladá oproti roku 2023 nárast daňových príjmov o 5,7 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje sumu 774 000,00 EUR. Výška príjmov z podielových daní je rozpočtovaná v sume 10 700 000,00 EUR, daň z nehnuteľností vo výške 1 550 000,00 EUR a miestne dane a poplatky za tovary a služby vo výške 1 322 000,00 EUR. **Nedaňové príjmy** sú rozpočtované približne na rovnakej úrovni ako je očakávaná skutočnosť roku 2023 v celkovej výške **13 733 660,00 EUR**, z čoho najväčšiu položku tvoria granty a transfery vo výške 10 134 260,00 EUR.

b) Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu výdavkov na rok 2024 uvažuje s **celkovými výdavkami** v objeme **26 948 365,00 EUR**, čo je o 5,28 % viac v porovnaní s očakávanou skutočnosťou roku 2023. Výdavková časť bežného rozpočtu je nastavená na úroveň vlastných zdrojov, čoho rizikom môže byť nenaplnenie prognózy výnosu dane z príjmov fyzických osôb, t.j. podielových daní zo štátneho rozpočtu. Rozpočet bežných výdavkov je spracovaný v návrhu rozpočtu na rok 2024 podrobne v 15 programoch s komentárom čerpania jednotlivých výdavkov.

3. Kapitálový rozpočet

a) Rozpočet kapitálových príjmov

Rozpočet kapitálových príjmov je navrhovaný vo výške **8 499 000,00 EUR**, z čoho granty a transfery sú vo výške 7 669 000,00 EUR a príjmy z predaja kapitálových aktív vo výške 830 000,00 EUR. Navýšenie príjmovej časti kapitálového rozpočtu o 36,98 % oproti očakávanej skutočnosti v roku 2023 je spôsobený najmä príjmami poskytnutými z grantov, a to na predstaničný priestor suma 3 047 500,00 EUR a na cyklotrasu suma 2 492 000,00 EUR.

b) Rozpočet kapitálových výdavkov

Kapitálové výdavky na úhradu investičných aktivít sú rozpočtované vo výške **5 538 000,00 EUR**, a budú financované najmä z grantov a transferov vo výške 3 969 000,00 EUR.

4. Finančné operácie

V roku 2024 sa uvažuje v návrhu rozpočtu s **príjmovými finančnými operáciami** v objeme **1 364 150,00 EUR** a **výdavkové finančné operácie** v roku 2024 sú rozpočtované v celkovej výške **4 682 445,00 EUR**.

a) Rozpočet príjmových finančných operácií

Príjmové finančné operácie zahŕňajú použitie účelovo určených finančných prostriedkov z roku 2023 vo výške 224 150,00 EUR, ktoré budú použité na nákup automobilu pre terénnu sociálnu službu v sume 11 000,00 EUR, suma 206 000,00 EUR na rekonštrukciu MŠ Budovateľská a z transparentného účtu bude použitá suma 7 150,00 EUR na pomoc Ukrajine. Ďalšie zdroje príjmových finančných operácií tvoria finančné prostriedky z predpokladaného prebytku rozpočtového roka 2023 vo výške 500 000,00 EUR, kontokorentný úver v sume 500 000,00 EUR a nedočerpaný investičný úver vo výške 140 000,00 EUR.

b) Rozpočet výdavkových finančných operácií

Navrhované **výdavkové finančné operácie** vo výške **4 682 445,00 EUR** zahŕňajú časť splátky istiny z reštrukturalizovaného úveru v sume 262 650,00 EUR, výdavky vo výške 500 000,00 EUR na splátku kontokorentného úveru a sumu 3 700 000,00 EUR na splatenie preklenovacieho úveru.

5. Výsledok hospodárenia

Navrhovaný rozpočet na rok 2024 vrátane finančných operácií je zostavený ako **vyrovnaný** v celkovej výške **37 168 810,00 EUR**. Návrh rozpočtu je zostavený tak, aby bolo zabezpečené plnenie základných funkcií a kompetencií mesta a zároveň zahŕňa aj možné riziká vyplývajúce zo súčasnej situácie v štáte a odhadov plnenia príjmovej časti rozpočtu s dopadom na výdavkovú časť rozpočtu.

6. Príspevková organizácia

Podľa § 21 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov je príspevková organizácia právnická osoba mesta, ktorá je napojená na rozpočet mesta príspevkom. Návrh bežného rozpočtu na rok 2024 uvažuje s príspevkom od zriaďovateľa v celkovej výške **682 840,00 EUR** a s dotáciou od MPSVaR vo výške **359 640,00 EUR**.

ZÁVER

Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu mesta Šaľa, rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šaľa na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026 je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a Rozpočtovými pravidlami mesta Šaľa, ale aj na identifikáciu možných rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a výdavkov.

Návrh programového rozpočtu mesta Šaľa na roky 2024 - 2026 je spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako viacročný

rozpočet a tiež ako programový dokument, ktorý spĺňa základné princípy programového rozpočtovania. V súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. bol návrh rozpočtu v zákonom stanovenej lehote zverejnený na úradnej tabuli mesta Šaľa a na webovom sídle mesta.

Konštatujem, že predkladaný Návrh rozpočtu mesta Šaľa, rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Šaľa na rok 2024 s výhľadom na roky 2025 a 2026 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a **odporúčam** Mestskému zastupiteľstvu v Šali

- a) **schváliť rozpočet mesta Šaľa na rok 2024,**
- b) **zobrať na vedomie výhľadový rozpočet na roky 2025 a 2026.**

V Šali dňa 18.12.2023

Ing. Martina Bartošovičová v.r.
hlavná kontrolórka mesta